

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2563 โดยแบ่งเป็นเขตอำเภอเมือง จำนวน 475 คน อำเภอท่าใหม่ จำนวน 199 คน อำเภอนายายอาม จำนวน 131 คน และอำเภอแก่งหางแมว จำนวน 218 คน รวมทั้งหมด 1,023 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. ออนไลน์. 2563)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 ได้จากการเปิดตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 42-43) ได้กลุ่มจำนวน 285 คน โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของแต่ละอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 35) ได้แบบวัดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คำถาม มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 และแบบวัดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 27 คำถาม มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 29 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- | | |
|----------------------------|-------------|
| 1.1 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.2 ทักษะด้านเทคนิค | จำนวน 8 ข้อ |
| 1.3 ทักษะด้านภาวะผู้นำ | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.4 ทักษะด้านความคิดรวบยอด | จำนวน 7 ข้อ |

ตอนที่ 2 แบบวัดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 27 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- | | |
|---|-------------|
| 1.1 ด้านมนุษยสัมพันธ์องค์กรและชุมชน | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.2 ด้านภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.3 ด้านการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร | จำนวน 7 ข้อ |
| 1.4 ด้านเทคนิคและทักษะการปฏิบัติงาน | จำนวน 6 ข้อ |

นำข้อคำถามที่ได้ มาสร้างเป็นแบบวัดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและแบบวัดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการคำนวณหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.91 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบวัด ผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบวัดไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบวัดผ่านช่องรับส่งเอกสารของโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และให้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดเสร็จแล้วส่งไว้ที่ช่องรับส่งเอกสาร โรงเรียนบ้านเขาแก้ววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 แบบวัดมีความสมบูรณ์ จำนวน 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการวัดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการวัดของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)
4. สร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทักษะด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.30$) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.22$) ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.21$) และด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.20$)

2. การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.28$) ด้านมนุษยสัมพันธ์องค์กรและชุมชน ($\bar{X} = 4.27$) และด้านเทคนิคและทักษะการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.24$)

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวม ($r_{xy} = 0.86$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กันสูงมากกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_4y} = 0.82$)

ทักษะด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กันสูงกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_1y} = 0.77$)

ทักษะด้านความคิดรวบยอด มีความสัมพันธ์กันสูงกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_3y} = 0.75$)

ทักษะด้านเทคนิค มีความสัมพันธ์กันสูงกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{x_2y} = 0.70$)

4. การพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 80 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.26 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = 1.054 + 0.763 * X$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } \hat{Z}_y = 0.86 * Z_x$$

จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เปลี่ยนไป 1 หน่วย ทำให้การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 เปลี่ยนไป 0.763 หน่วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทักษะด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.30$) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.22$) ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.21$) และด้านความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำพาสถานศึกษาประสบผลสำเร็จในทุกด้านต้องอาศัยความรู้ความสามารถความเข้าใจในหลักการบริหารหรือทักษะการจัดการตลอดจนมีทักษะในการบริหารหรือการจัดการวางแผนงาน ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรจรรยา ทรงวิทยา (2562 : 14) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษานั้นว่ามีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ความหมายการบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560 : 39) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานที่แสดงออกให้เห็นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องใน 5 ทักษะ ได้แก่ ด้านความคิดรวบยอดเป็นความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจระบบ โครงสร้างของคน โครงสร้างของตำแหน่ง นโยบายการจัดการศึกษาและระบบการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อบริหารการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำงานให้บรรลุผลโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา ตลอดจนประสานงานและการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน ด้านเทคนิควิธี คือ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับวิธีการกระบวนการดำเนินงานและเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ด้านการศึกษาและการสอน คือ ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน การพูด การอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ความเป็น

กันเองกับบุคคลรอบข้างจนสามารถสาธิตให้ครูดูเป็นตัวอย่างและทำให้เกิดการยอมรับและศรัทธา ด้านความรู้ความเข้าใจ คือ ความรู้และสติปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนา การปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ แคทซ์ (Katz, 1995 : 31-42) เรียกว่า ทฤษฎี 3 ทักษะของแคทซ์ (Katz's Three skills Theory) ซึ่งได้อธิบาย ทฤษฎีไว้ว่าทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารมีอยู่ 3 ทักษะ ได้แก่ ด้านเทคนิค (technical skill) เป็นทักษะที่ผู้บริหารทำงานกับสิ่งของผู้บริหารที่ใช้ความรู้ความสามารถ และเทคนิคต่าง ๆ ในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการบริหารเป็นทักษะเทคนิคที่เกิดจากการฝึกอบรม การศึกษาความรู้ ต่าง ๆ จากประสบการณ์ ด้านมนุษย์ (human skill) เป็นทักษะที่ผู้บริหารสามารถทำงานกับบุคคล หรือกลุ่มบุคคลโดยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ การสร้างขวัญ กำลังใจในการทำงาน รู้วิธีสร้างทีมงานเพื่อให้การบริหารสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ด้านความคิดรวบยอด (conceptual skill) เป็นทักษะของผู้บริหารที่จะมองภาพรวมขององค์กร จากองค์ประกอบย่อย ๆ ภายในองค์กร สามารถมองเห็น และเข้าใจในความซับซ้อนภายในองค์กร สามารถที่ผสมผสาน เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ขององค์กรให้เข้ามาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของ ศรีัญญา น้อยพิมาย (2562 : 113-114) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะ การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะ ความเป็นผู้นำทางการศึกษาสามารถกำหนดทิศทางเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพมีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาอันดับที่ 2 ผู้บริหารศึกษาศึกษาสนับสนุน ให้ครูรู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่เพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ลำดับที่ 3 ผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานภายในสถานศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่องานในความรับผิดชอบมีค่าความต้องการจำเป็นต่ำสุด สอดคล้องกับผลวิจัยของ บุญวริย์ เสวตวงศ์สกุล (2557 : 187-195) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษย์ ทักษะด้าน ความคิดรวบยอดทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด สอดคล้องกับผลวิจัยของ

มณีรัตน์ พรหมพุ่มพุกฤษ์ และจิตติมา วรณศรี (2562 : 172-182) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

2. การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการบริหารระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.28$) ด้านมนุษยสัมพันธ์องค์กรและชุมชน ($\bar{X} = 4.27$) และด้านเทคนิคและทักษะการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายรอบด้าน ซึ่งในปัจจุบันด้านเทคโนโลยีมีความทันสมัยมากขึ้น ผู้นำในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมในยุคปัจจุบันจึงมีความสำคัญต่อทางด้านการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2556: 10) นำเสนอ แนวคิดการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ความหมาย และประเภทของทักษะ (Skills) ความสามารถในการกระทำการลงมือทำหรือการปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นตามมา โดยทั่วไปเมื่อบุคคลลงมือ ก็จะต้องรู้วิธีการทำสิ่งนั้นก่อน เมื่อรู้วิธีการแล้วผู้ทำจะต้องลงมือทำตามวิธีการหรือขั้นตอนนั้น จนกระทั่ง ทำได้ ทำเป็น ทำคล่อง ทำชำนาญจึงเกิดเป็นทักษะในระดับต่าง ๆ กัน ดังนั้นทักษะจึงหมายถึงความสามารถในการทำที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน ทักษะจึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ทักษะกระบวนการ (Process skills) ประเภทของทักษะกระบวนการมีหลายประเภท แต่ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 มี 3 ประเภทดังนี้ ทักษะกระบวนการปฏิบัติ (Performance skills) หมายถึงความสามารถในการกระทำหรือการปฏิบัติงานใด ๆ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการกระทำ ทักษะนี้สามารถสังเกตเห็นโดยตรงจากพฤติกรรมการแสดงออกของผู้กระทำ เช่น ทักษะการพูด อ่าน เขียน ทักษะการเย็บปักถักร้อย ทักษะการทำงานช่าง ทักษะการวาดรูป เล่นดนตรี และอื่น ๆ อีกมาก ทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นับเป็นทักษะที่จัดอยู่ในประเภทนี้ ทักษะกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึงความสามารถในการใช้สมองดำเนินการคิดให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นกระบวนการภายในสมองของบุคคลที่มองไม่เห็น ผู้อื่นจะทราบได้ก็ต่อเมื่อผู้คิดแสดงออกในการบอกเล่าหรืออนุมานอ้างอิง

จากผลงานที่ทำ ทักษะการคิดมีจำนวนมากทั้งทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูง เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะการคิดวิพากษ์ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ทักษะทางปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ทักษะกระบวนการทางสังคม (Social Skills) หมายถึง ความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการลดขจัด ความขัดแย้ง เป็นต้น นอกจากนี้ทักษะกระบวนการทางสังคมยังหมายรวมถึง ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) และทักษะด้านในของบุคคล (Intrapersonal Skills) ด้วย เช่น ทักษะการรู้จักตนเอง การมีสติรับรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง การยอมรับตนเอง การไตร่ตรอง ทบทวน และปรับปรุงตนเอง จะเห็นได้ว่าทักษะทั้ง 3 ประเภท มีลักษณะเหมือนกันตรงที่เป็น การกระทำที่มีลำดับขั้นตอน แต่แตกต่างกันในสิ่งที่กระทำหรือแสดงออก ทักษะปฏิบัติเป็น การกระทำที่แสดงออกทางพฤติกรรมภายนอกสามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่ทักษะทางปัญญาเป็น การกระทำภายในสมองที่มองไม่เห็น ส่วนทักษะทางสังคมมีลักษณะเช่นเดียวกับทักษะปฏิบัติ แต่มีความซับซ้อนและมีตัวแปรเกี่ยวข้องที่ควบคุมได้ยากจำนวนมาก สอดคล้องกับ มณฑาทิพย์ นามนุ (2561 : 87) ผลการศึกษาทักษะของผู้บริหารศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการองค์กร ทักษะการคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทักษะด้านการบริหารจัดการองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.01 รองลงมาเป็นทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ย 3.98 และทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลมีค่าน้อยที่สุด คือ 3.82 สอดคล้องกับผลวิจัยของ นายไกรสร เจียมทอง (2561 : 112) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือทักษะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และอยู่ในระดับมาก 5 ด้านโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ทักษะด้านคุณธรรม ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยีตามลำดับ

3. ผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 โดยรวม ($r_{xy} = 0.86$) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น การบริหารสถานศึกษาก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่า จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จะต้องอาศัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความคิดรวบยอด สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นการบริหารสถานศึกษาก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจทุกด้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารงานของสถานศึกษา การนำพาสถานศึกษาปรับตัวก้าวทันเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ผลสำเร็จที่มุ่งหมาย เป็นตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะของผู้บริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน และสามารถทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบได้ สอดคล้องกับผลวิจัยของ บัทยา ประทุมสุวรรณ (2562 : 117) ได้ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน ได้แก่ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการทำงาน เป็นทีม ตามลำดับ โดยร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน ได้ร้อยละ 66.20 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่ก้าวทันเทคโนโลยี เป็นผู้นำในการกระตุ้นให้ครูทำงานร่วมกัน รับฟังข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ให้โอกาสครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงาน มีทักษะที่ดีในการสื่อสาร และมีวิธีการกระตุ้นจูงใจครูให้พัฒนางานไปสู่แนวทางที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย โคลแมน (Coleman, 2008) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้และกระบวนการปรับปรุงสถานศึกษา ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในความท้าทายของการ ปรับปรุงสถานศึกษาเป้าหมายของการปรับปรุง คือ การปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและความรู้ที่ใช้ร่วมกันผ่านการจัดการความรู้และกลายเป็นเครื่องมือในการจัดการประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ ได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมและทั่วถึงในการจัดการความรู้ และ

กลยุทธ์จะตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ่งมีความสามารถที่ดีที่สุดในการปรับปรุงข้อมูลสถานศึกษา การปฏิรูปกระบวนการ และผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้ในการตัดสินใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปีทมพร พงษ์เพชร (2561 : 109-110) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงตรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้าน ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะเทคโนโลยี นวัตกรรมดิจิทัล และทักษะความเป็นผู้นำทางวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ร่วมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ 73.30 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Z = .351X_4 + .397X_5 + .222X_1$

4. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยสมการพยากรณ์ พบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.054 + 0.763 * X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.86 * Z_x$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ว่า น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีทักษะความรู้ความสามารถซึ่งมีทักษะในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับภรณ์ อนันต์นารี (2553 : 3) กล่าวว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ช่วยการขับเคลื่อนนโยบาย และกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสูงสุด โดยต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอนวิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรด้านอื่น ๆ ให้คุ้มค่าที่สุด รวมถึงการประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้ นำกลับมาแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้องคอยช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนและแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2553 : 23) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วยภาวะผู้นำมนุษยสัมพันธ์เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลวิจัยของ จันท์เพ็ญ ชนะฤกษ์ (2555 : 3, 63-68, 148-151) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร

มีทักษะทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิด 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะ ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ ทำงาน โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางความคิดรวบยอดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางมนุษย์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลวิจัยของ ทิลลอสัน (Tillotson, 1996 : 48) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ทักษะทาง เทคนิคทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอดของนักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษา ระดับ สูงของ Texas Association of College and University Student Personnel Administrators (TACUSPA) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ได้แก่ ทักษะทางมนุษย์ รองลงมา คือทักษะทางความคิดรวบยอด และทักษะทางเทคนิค

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันจนบุรี เขต 1 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความคิดรวบยอดมีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมและพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการมอง องค์กรได้อย่างทะลุปรุโปร่ง การมองเห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กร และหน้าที่ของงานแต่ละฝ่าย สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายของสถานศึกษาตามเป้าหมาย ที่กำหนด รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับการจัด การศึกษาทุกระดับ เพื่อทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์โดยส่วนรวม รู้จักจัดลำดับความสำคัญในการ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านเทคนิคและทักษะ การปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานของสถานศึกษา มีเทคนิคในการคิดวิเคราะห์ และรู้จักใช้เครื่องมือ

ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีเทคนิควิธีการวางแผน สร้างกระบวนการ มีทักษะการจัดการงาน ในหน้าที่รับผิดชอบ เข้าใจการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้เทคนิคและทักษะการปฏิบัติงาน เป็นส่วน สำคัญหนึ่งของการจัดการสถานศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้เกิด ประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาการวิจัยและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของครูผู้สอน ในสถานศึกษาเพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อศึกษาเชิงลึกและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นรูปธรรม เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์ของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี